

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē
॥ ēkōnapañcāśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ēkōnapañcāśaḥ sargaḥ ॥

rāvaṇēna sītāyā apaharaṇaṃ tasyā vilāpō jaṭāyuṣō darśanaṃ
ca

sītāyā vacanaṃ śrutvā
daśagrīvaḥ pratāpavān |
hastē hastaṃ samāhatya
cakāra sumahad vapuḥ || 3.49.1 ||

sa maithilīm punarvākyam
babhāṣē vākyakōvidaḥ |
nōnmattayā śrutau manyē
mama vīryaparākramau || 3.49.2 ||

udvahēyaṃ bhujābhyām tu
mēdinīmambarē sthitaḥ |
āpibēyaṃ samudraṃ ca
mṛtyuṃ hanyām raṇē sthitaḥ || 3.49.3 ||

arkaṃ tudyām śaraistīkṣṇai -
rvibhindyām hi mahītaḥ |

kāmarūpēṇa unmattē

paśya mām kāmarūpiṇam || 3.49.4 ||

ēvamuktavatastasya

rāvaṇasya śikhiprabhē |

kruddhasya hariparyantē

raktē nētrē babhūvatuḥ || 3.49.5 ||

sadyaḥ saumyaṁ parityajya

tīkṣṇarūpaṁ sa rāvaṇaḥ |

svaṁ rūpaṁ kālarūpābhaṁ

bhējē vaiśravaṇānujaḥ || 3.49.6 ||

saṁraktanayanaḥ śrīmāṁ -

staptakāñcanabhūṣaṇaḥ |

krōdhēna mahatāviṣṭō

nīlajīmūtasannibhaḥ || 3.49.7 ||

daśāsyō viṁśatibhujō

babhūva kṣaṇadācaraḥ |

sa parivrājakacchadma

mahākāyō vihāya tat || 3.49.8 ||

pratipēdē svakaṁ rūpaṁ

rāvaṇō rākṣasādhipaḥ |

raktāambaradharastasthau

strīratnaṁ prēkṣya maithilīm || 3.49.9 ||

sa tāmasitakeśāntāṁ

bhāskarasya prabhāmiva |

vasanābharaṇōpētāṃ

maithilīṃ rāvaṇō'bravīt || 3.49.10 ||

triṣu lōkēṣu vikhyātāṃ

yadi bhartāramicchasi |

māmāśraya varārōhē

tavāhaṃ sadṛśaḥ patiḥ || 3.49.11 ||

māṃ bhajasva cirāya tva -

mahaṃ ślāghyaḥ patistava |

naiva cāhaṃ kvacid bhadre

kariṣyē tava vipriyam || 3.49.12 ||

tyajyatāṃ mānuṣō bhāvō

mayi bhāvaḥ praṇīyatām |

rājyāccyutamasiddhārthaṃ

rāmaṃ parimitāyuṣam || 3.49.13 ||

kairguṇairanuraktāsi

mūḍhē paṇḍitamānini |

yaḥ striyō vacanād rājyaṃ

vihāya sasuhṛjjanam || 3.49.14 ||

asmin vyālānucaritē

vanē vasati durmatiḥ |

ityuktvā maithilīṃ vākyam

priyārhaṃ priyavādinīm || 3.49.15 ||

abhigamya suduṣṭātmā

rākṣasaḥ kāmamōhitaḥ |

jagrāha rāvaṇaḥ sītāṃ
budhaḥ khē rōhiṇīmiva || 3.49.16 ||

vāmēna sītāṃ padmākṣīṃ
mūrdhajēṣu karēṇa saḥ |
ūrvōstu dakṣiṇēnaiva
parijagrāha pāṇinā || 3.49.17 ||

taṃ dṛṣṭvā giriśṛṅgābhaṃ
tīkṣṇadamṣṭraṃ mahābhujam |
prādravan mṛtyusaṅkāśaṃ
bhayārtā vanadēvatāḥ || 3.49.18 ||

sa ca māyāmayō divyaḥ
kharayuktaḥ kharasvanaḥ |
pratyadṛśyata hēmāṅgō
rāvaṇasya mahārathaḥ || 3.49.19 ||

tatastāṃ parūṣairvākyai -
rabhitarjya mahāsvanaḥ |
aṅkēnādāya vaidēhīṃ
rathamārōpayat tadā || 3.49.20 ||

sā gṛhītāticukrōśa
rāvaṇēna yaśasvinī |
rāmēti sītā duḥkhārtā
rāmaṃ dūraṃ gataṃ vanē || 3.49.21 ||

tāmakāmāṃ sa kāmārtāḥ
pannagēndravadhūmiva |

vicēṣṭamānāmādāya

utpapātātha rāvaṇaḥ || 3.49.22 ||

tataḥ sā rākṣasēndrēṇa

hriyamāṇā vihāyasā |

bhṛśaṃ cukrōśa mattēva

bhrāntacittā yathāturā || 3.49.23 ||

hā lakṣmaṇa mahābāhō

gurucittaprasādaka |

hriyamāṇāṃ na jānīṣē

rakṣasā kāmarūpiṇā || 3.49.24 ||

jīvitam sukhamartham ca

dharmahētōḥ parityajan |

hriyamāṇāmadharmēṇa

māṃ rāghava na paśyasi || 3.49.25 ||

nanu nāmāvinītānāṃ

vinētāsi parantapa |

kathamēvaṃvidham pāpaṃ

na tvaṃ śādhi hi rāvaṇam || 3.49.26 ||

na tu sadyō'vinītasya

dṛśyatē karmaṇaḥ phalam |

kālō'pyaṅgībhavatyatra

sasyānāmiva paktayē || 3.49.27 ||

tvam karma kṛtavānētat

kālōpahatacētanah |

jīvitāntakaram ghōram
rāmād vyasanamāpnuhi || 3.49.28 ||

hantēdānīm sakāmā tu
kaikēyī bāndhavaiḥ saha |
hriyēyaṁ dharmakāmasya
dharmapatnī yaśasvinaḥ || 3.49.29 ||

āmantrayē janasthānē
karṇikārāmśca puṣpitān |
kṣipraṁ rāmāya śaṁsadhvaṁ
sītāṁ harati rāvaṇaḥ || 3.49.30 ||

haṁsasārasasaṅghuṣṭāṁ
vandē gōdāvarīm nadīm |
kṣipraṁ rāmāya śaṁsa tvam
sītāṁ harati rāvaṇaḥ || 3.49.31 ||

daivatāni ca yānyasmin
vanē vividhapādapē |
namaskarōmyahaṁ tēbhyō
bhartuḥ śaṁsata mām hṛtām || 3.49.32 ||

yāni kānicidapyatra
sattvāni vividhāni ca |
sarvāṇi śaraṇaṁ yāmi
mṛgapakṣigaṇāni vai || 3.49.33 ||

hriyamāṇāṁ priyāṁ bhartuḥ
prāṇēbhyō'pi garīyasīm |

vivaśā tē hṛtā sītā
rāvaṇēnēti śaṃsata || 3.49.34 ||

viditvā tu mahābāhu -
ramutrāpi mahābalaḥ |
ānēśyati parākramya
vaivasvatahṛtāmapī || 3.49.35 ||

sā tadā karuṇā vācō
vilapantī suduḥkhitā |
vanaspatigataṃ gṛdhraṃ
dadarśāyatalōcanā || 3.49.36 ||

sā tamudvikṣya suśrōṇī
rāvaṇasya vaśaṅgatā |
samākrandad bhayaparā
duḥkhōpahatayā girā || 3.49.37 ||

jaṭāyō paśya māmārya
hriyamāṇāmanāthavat |
anēna rākṣasēndrēṇā -
karuṇaṃ pāpakarmaṇā || 3.49.38 ||

naiṣa vārayituṃ śakya -
stvayā krūrō niśācaraḥ |
satvavāñjitakāśī ca
sāyudhaścaiva durmatīḥ || 3.49.39 ||

rāmāya tu yathātattvaṃ
jaṭāyō haraṇaṃ mama |

lakṣmaṇāya ca tat sarva -

mākhyātavyamaśēṣataḥ || 3.49.40 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē

aranyakāṇḍē ēkōnapaṇcāśaḥ sargaḥ ||